

Dones Indígenes: Cossos, territoris i vides en comú

Escrit per Lúdia Vilalta. Text i Fotos. La Independent
dilluns, 8 de desembre de 2014 18:25

Aura Lolita Chávez Ixcaquic, presidenta del Consell dels Pobles K'iche', per a la Defensa de la Vida, la Mare Natura, la Terra i el Territori de Guatemala, va presentar a Barcelona el llibre *Dones indígenes: cossos, territoris i vida en comú*, unes àmplies reflexions sobre la situació de les dones indígenes i els territoris comunitaris al seu país.

El Consell dels Pobles K'iche' presidit per **Lolita Chávez**, és una organització que agrupa les comunitats indígenes K'iche', que s'organitzen per protegir les seves terres, els seus recursos i el seu territori, davant les polítiques neoliberals de l'Estat guatemalenc, que ha donat via gairebé lliure a les empreses transnacionals (ETN) perquè s'enduguin els seus recursos naturals i minerals sense deixar beneficis importants al país. Lolita Chávez és, a més, una educadora maia k'iche' que, com a defensora dels Drets de les Dones, va explicar com ho aborden en les seves comunitats.

Dones Indígenes: Cossos, territoris i vides en comú

Escrit per Lúdia Vilalta. Text i Fotos. La Independent
dilluns, 8 de desembre de 2014 18:25

Lolita Chávez i Lola Badenes, responsable de Gènere d'ACSUR Catalunya

Reciprocitat i diàleg de sabers

Dones Indígenes: Cossos, territoris i vides en comú

Escrit per Lúdia Vilalta. Text i Fotos. La Independent
dilluns, 8 de desembre de 2014 18:25

La xerrada, realitzada a la seu de la federació catalana d'ONG, es va organitzar en semicercle "perquè em dóna millor energia" afirmà Lolita Chávez, que va dir sentir-se "nerviosa a l'estar fora del seu territori" però també va plantejar la "reciprocitat", que "significa que ens ajudem mútuament i aprendrem" juntes, a través d'un "diàleg de sabers".

"Estem en el temps dels pobles i desafiant el sistema" i en concret, a les empreses transnacionals, per això em diuen 'la conflictiva o la *bochinchera*', va explicar Lolita Chavéz. Es va referir a la seva mirada sobre la 'cosmovisió' que, segons recull també en el llibre, és l'amalgama de "pensaments, pràctiques i sentiments" que formen part de la pròpia "història i herència, que ens fa comprendre l'univers i relacionar-nos amb els territoris, els temps i els ambients" i que, més que espais físics, són "elements existencials que donen vida a un poble i a la col·lectivitat; ens vinculen als ancesstres, i a les nostres mares i avies". I aquests llaços "uneixen persones, tot i no viure en el seu lloc d'origen".

Abya Yala, el continent americà

Abya Yala -una zona de Panamà i Colòmbia abans de l'arribada de **Cristòfol Colom**-, era el nom que identificava al continent, segons Lolita Chávez. Significa "terra en plena maduresa" i "les dones indígenes ho reconeixem i reivindiquem" com una forma de "descolonització del pensament".

L'educadora maia k'iche va tenir un recordatori per al president **Jacobo Arbenz**, ara que es compleixen els 60 anys del seu enderrocament, l'any 1954, per un cop d'Estat militar (afavorit per Washington, patrocinat per la bananera

United Fruit Company

i executat per la CIA, l'Agència d'intel·ligència nordamericana), per haver realitzat al continent, la

[primera reforma agrària](#)

També es va referir a les "violacions sexuals sistemàtiques" contra les dones indígenes *itxils*, a ctes dels quals, un dels actors en va ser l'actual president

Dones Indígenes: Cossos, territoris i vides en comú

Escrit per Lúdia Vilalta. Text i Fotos. La Independent
dilluns, 8 de desembre de 2014 18:25

Otto Pérez Molina

, (capità durant 1982-83, quan estava a les ordres del general

Efraín Ríos Montt

, condemnat a 80 anys per genocidi el 2013, en un judici -anul·lat, per presions dels poders fàctics i empresarials d'aquell país- que haurà de repetir-se el proper mes de gener, per un altres Tribunals especials).

Taula rodona del debat. A l'esquerra, la directora de l'ACCD, Marta Macías

Múltiples opressions i racisme

A partir d'aquí, Lolita Chávez va començar a reivindicar “el feminisme des de dins, que és el que genera canvis en el poder”. Va denunciar múltiples opressions i racisme a Guatemala, i va explicar alguna anècdota per la qual es va crear el seu sobrenom de 'bruixa', però va també resumir la seva experiència en les pròpies comunitats, on també hi ha “imposicions patriarcals” per part dels seus companys.

Ara nosaltres, les dones, “estem coneixent la sexualitat com a territori de poder” per això els homes maies ens diuen ‘maies traïdores’ i “ens violenten i ens violen” per les nostres accions. Nosaltres “desafiem al sistema des de la sexualitat, amb un sentit agradable; és el dret a decidir sobre el nostre cos. No és no, li diem al nostre company de llit; aquest és el meu territori, com ho és la mare terra” a les comunitats.

“Vincular les lluites ens està donant força”, va continuar afirmant aquesta activista indígena, perquè hem descobert que els homes, les esglésies i els governs tenen complicitats en la sexualitat” de les dones.

En el llibre *Dones indígenes: cossos, territoris i vida en comú*, que ha aparegut en la Col·lecció 'Feminista Sempre' d'ACSUR Catalunya, Lolita Chávez exposa extensament aquestes estructures patriarcals, el racisme de l'Estat guatemalenc i, com han declarat territoris lliures de les empreses transnacionals les seves comunitats, alhora que “volem també que aquests mateixos territoris es declarin lliures de violència contra les dones”.

Dones Indígenes: Cossos, territoris i vides en comú

Escrit per Lúdia Vilalta. Text i Fotos. La Independent
dilluns, 8 de desembre de 2014 18:25

□